

Beredskapsjuridik

– En ”bibel” för beredskapsjurister

anmäld av Bo-Richard Lundgren

TITEL:

Beredskapsjuridik – Totalförvarsfrågor inom offentlig förvaltning och näringsliv

FÖRFATTARE:

Björn Körlof

FÖRLAG:

Norstedts Juridik (Karnov Group)

DET REGELVERK SOM omger och utgör grunden för totalförsvaret är mycket omfattande och svåröverskådligt. Det är dessutom ett rättsområde som är både snårigt och spretigt. Delvis präglas området också av bristande systematik, vilket gör det svårtillgängligt.

Trots dessa svårigheter och ofullkomligheter har ledamoten i KKrVA Björn Körlof tagit på sig uppgiften att i skrift försöka beskriva området på ett översiktligt och begripligt sätt. Det har fram tills nu inte funnits någon skrift med denna ambition och upplägg, varför Körlofs bok fyller ett, inom totalförsvaret, allmänt känt behov.

Det sker i boken *Beredskapsjuridik – Totalförvarsfrågor inom offentlig förvaltning och näringsliv*.

Nedan följer en anmälan av boken. Denna anmälan gör inte anspråk på fullständighet. Anmälan går heller inte in på enskildheter i framställningen utan rymmer främst allmänna synpunkter och reflektioner kring boken som helhet.

Inledningsvis bör framhållas att boken har flera uppenbara förtjänster. Jag har valt ut några som jag listar nedan.

- Boken är överskådlig och bra disponerad. Det är lätt att följa tankegångar och resonemang. Parentetiskt kan dock anmärkas att avsnittet om ansvarsordningen för totalförsvaret i samhället - Kap. 7 - hade förtjänat en plats något tidigare i framställningen eftersom innehållet är viktigt för förståelsen av senare beskrivningar och resonemang.
- Boken innehåller flera värdefulla referenser till totalförsvarets historia och tillkomst. Hit hör redogörelser för tidigare krigsfall och den svenska neutralitetspolitiken, vilket är nödvändigt för förståelsen av hur beredskapslagstiftningen har kommit till och varför den ser ut som den gör.
- En annan förtjänst är att författaren på mycket goda grunder hävdar att man i juridiskt hänseende måste göra en klar åtskillnad mellan det regelverk som styr det civila försvaret och det som reglerar krisberedskapen.
- I boken görs läsaren också på flera ställen uppmärksam på betydelsen av tydliga och enhetliga begrepp och definitioner, något

som delvis saknas inom detta rättsområde. Det är ett viktigt förhållningssätt vid läsning av juridisk text.

- Boken innehåller en bra bild av den rådande författningshierakin vilken ger en utmärkt överblick av rättsområdet.
- Författaren har valt att behandla pliktfrågorna och förfogandelagen i ett separat avsnitt. Det är välbetänkt då dessa områden förtjänar särskild uppmärksamhet.

Författaren har emellertid också valt att behandla andra ”problemområden” inom civilt försvar inom ramen för beredskapsjuridiken. Hit hör frågor som rör ledning, finansiering och budgetstyrning m m. Det går att argumentera för att det finns en koppling till juridiken, men flera av dessa områden förtjänar att ”stå på egna ben”. Författaren har ju tidigare, i annat sammanhang, behandlat dessa områden inom ramen för KKrVA:s studieverksamhet. Det hade därför, enligt min mening, varit naturligt att i den här boken referera till dessa studier istället för att ”baka in” dessa under rubriken Beredskapsjuridik.

I framställningen finns också ett avsnitt som handlar om hur det militära försvaret är organiserat. Även här önskar man att författaren tagit fram macheten. Avsnittet förtjänar inte en plats i en framställning som i huvudsakligen handlar om beredskapsjuridik.

Avslutningsvis kan nämnas att böcker om juridik ofta behandlar såväl ”de lege lata” d v s den beslutade lagstiftningen som ”de lege ferenda” (den lag som bör stiftas).

Författaren till den nu aktuella boken har av naturliga skäl koncentrerat sin framställning till ”de lege lata”. Dock finns i slutet av boken ett kapitel *Förnyelse av beredskapslagstiftningen* där förutsättningarna för en framtida lagstiftning diskuteras. Hit hör bl.a. ett nytt samhälle, nya hot t.ex. hybridkrigföring samt det svenska Natomedlemskapet. Här hade också erfarenheter från kriget i Ukraina förtjänat några reflektioner. Framställningen hade, enligt min mening, vunnit på om dessa frågor hade fått ett något större utrymme i texten.

Rättsområdet är numera under snabb utveckling. Det kan sannolikt innebära att boken *Beredskapsjuridik* behöver revideras redan i närtid.

Sammanfattande omdöme

Boken är en berömvärd prestation. Den fyller ett omvitnat behov av en skrift som ger en ”begriplig” översikt av detta komplexa rättsområde. Den präglas av lärdom, träffsäkra iakttagelser och skarpa analyser.

Boken har alla förutsättningar att kunna bli en ”bibel” för de personer inom Regeringskansliet, Myndigheten för civilt försvar samt i näringslivet som skall bidra till att bygga upp ett nytt totalförsvar.

Boken bör bli obligatorisk kurslitteratur vid Försvarshögskolans kurser.

Recensenten är f d avdelningschef och ledamot av KKrVA.